

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Προστασία των παιδιών από τους μετακινούμενους δράστες σεξουαλικών αδικημάτων» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2009/C 317/07)

Εισηγήτρια: η κ. SHARMA

Στις 10 Ιουλίου 2008, και σύμφωνα με το άρθρο 29 (2) του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να εκπονήσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

«Προστασία των παιδιών από τους μετακινούμενους δράστες σεξουαλικών αδικημάτων» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας).

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιουνίου 2009 με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Sharma.

Κατά την 455^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 15^{ης} και 16^{ης} Ιουλίου 2009 (συνεδρίαση της 15^{ης} Ιουλίου 2009), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 157 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συστάσεις – «Όχι στα ταξίδια με σκοπό την κακοποίηση των παιδιών»⁽¹⁾

1.1. Πρέπει να θεσπισθεί, να εφαρμοσθεί και να αναγνωριστεί ως προτεραιότητα μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την προστασία των ευάλωτων παιδιών από μετακινούμενους δράστες σεξουαλικών αδικημάτων.

Οι δράστες σεξουαλικών αδικημάτων δεν πρέπει να υπάγονται στην αρμοδιότητα των ξένων δικαιοδοσιών. Οι καταδικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται σε τρίτες χώρες δεν επιβάλλουν πάντοτε στερητικές της ελευθερίας ποινές. Οι υπότροποι δράστες παραμένουν συχνά στην ίδια χώρα ή ταξιδεύουν σε άλλες χώρες για να αποφύγουν τον εντοπισμό. Αυτό σημαίνει ότι οι ευρωπαϊκές αρχές και οι εθνικές κυβερνήσεις δεν γνωρίζουν πότε ένας δράστης σεξουαλικών αδικημάτων εισέρχεται στην Ευρώπη. **Η κατάσταση αυτή αυξάνει τον κίνδυνο για τα παιδιά που ζουν στην Ευρώπη.**

Πρέπει να υιοθετηθεί μια προσέγγιση αυστηρά ολιστική, που θα εστιάζεται στα παιδιά και θα περιλαμβάνει:

- την προστασία από την κακοποίηση. Πρέπει να πραγματοποιούνται έρευνες για το παρελθόν των μετακινούμενων δραστών σεξουαλικών αδικημάτων⁽²⁾
- την προστασία των «ευάλωτων» και των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ταυτοποίησης των ευάλωτων παιδιών⁽³⁾ με την καθιέρωση τηλεφωνικών γραμμών παροχής πληροφοριών και ανοικτών γραμμών επικοινωνίας
- τη δίωξη των δραστών κακοποιήσεων με την επιβολή του νομικού πλαισίου
- τη σύναψη εταιρικών σχέσεων με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και με όσες δεν συμμετέχουν ακόμη
- τη συμμετοχή των νέων και της κοινωνίας των πολιτών για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση.

(1) Σύνθημα εκστρατείας του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού.

(2) Save the Children (Σώστε τα παιδιά), Denmark (Δανία). «Sex Offenders without Borders» Report, («Δράστες σεξουαλικών αδικημάτων χωρίς σύνορα», Έκδοση, Μάιος 2009).

(3) Η δήλωση του Ρίο ντε Τζανέιρο και η έκκληση για την ανάληψη προληπτικής δράσης και για να δοθεί τέλος στη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και εφήβων, Νοέμβριος 2008

Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τίτλο «Σχετικά με μια στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού», τη Σύσταση⁽⁴⁾ του ΕΚ και τη Σύμβαση⁽⁵⁾ του Συμβουλίου της Ευρώπης, αφού όλες επικεντρώνονται στην προστασία των παιδιών από την εκμετάλλευση. Πάντως, η ΕΟΚΕ ζητά από τα κράτη μέλη⁽⁶⁾ που δεν έχουν ακόμη υπογράψει και επικυρώσει το πρωτόκολλο⁽⁷⁾ των Ηνωμένων Εθνών και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης να τα υπογράψουν και να τα επικυρώσουν επειγόντως προκειμένου η Ευρώπη να αναθεωρήσει αποτελεσματικά τη μεταχείριση των ευρωπαίων που κακοποιούν παιδιά ενώ εργάζονται στο εξωτερικό ή βρίσκονται σε αυτό ως τουρίστες.

1.2. Στα αναγκαία μέτρα για μια αποτελεσματική και προορατική στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- αποτελεσματικές διεθνείς συνεργασίες για την καλύτερη διαχείριση των πληροφοριών, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τη συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών και την ενίσχυση των μέσων πληροφορικής που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό των μετακινούμενων δραστών σεξουαλικών αδικημάτων,
- ισχυρότερες διμερείς συμφωνίες συνεργασίας με τις σχετικές χώρες,
- κοινές ομάδες ερευνών με άλλες υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου,

(4) Σύσταση του ΕΚ της 3.2.09 προς το «Συμβούλιο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας» (2008/2144(INI)).

(5) Σύμβαση του «Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση», 25.10.07, βλ.: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/treaties/Html/201.htm>.

(6) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=&DF=&CL=ENG> Κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη κυρώσει το προαιρετικό πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών (UN CRC Optional Protocol): Γερμανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ηνωμ. Βασίλειο. Κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη υπογράψει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης: Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Σλοβακία. Μόνο η Ελλάδα την επικύρωσε.

(7) «Προαιρετικό πρωτόκολλο του ΟΗΕ για τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, το οποίο αφορά την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδοπορνογραφία». Εγκρίθηκε το Μάιο του 2000. Έναρξη ισχύος τον Ιανουάριο του 2002. βλ.: <http://www.unhcr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opsc.htm>.

- συμφωνίες με ξένες κυβερνήσεις για την απέλαση και τη συνοδεία καταδικασθέντων δραστών· εξέταση της χρήσης των εντολών αποστολής στο εξωτερικό (Foreign Travel Orders (FTO)) για τον περιορισμό των ταξιδιών των υψηλού κινδύνου δραστών σεξουαλικών αδικημάτων,
- διαδικασία έλεγχου και επιβολή απαγόρευσης στους δράστες σεξουαλικών αδικημάτων να εργασθούν στο εξωτερικό ⁽⁸⁾,
- καθιέρωση ευρωπαϊκής και, ει δυνατόν, παγκόσμιας εκστρατείας ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την καταγγελία δραστών σεξουαλικών αδικημάτων. Η εκστρατεία αυτή πρέπει να υποστηρίζεται από μια δωρεάν διεθνή τηλεφωνική γραμμή παροχής πληροφοριών με επιγραμμικό μηχανισμό ⁽⁹⁾ αναφοράς σε «πραγματικό χρόνο»,
- συμμετοχή των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων στην ευαισθητοποίηση,
- πρόβλεψη μηχανισμών εκπαίδευσης, παροχής συμβουλών και θεραπείας/ιατρικών υπηρεσιών για τα θύματα και για την κατάρτιση όσων ειδικούνται στον τομέα.

1.3. Η κύρια πρόκληση είναι η αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού όσον αφορά το εύρος του προβλήματος. Αυτό μπορεί να γίνει με την εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού προγράμματος: Η Ευρώπη κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών ⁽¹⁰⁾. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα μπορούσαν να αναλάβουν ηγετικό ρόλο προβάλλοντας την πολιτική τους για τη δεοντολογία των ταξιδιών και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών σε όλα τα έντυπα για τις επιστροφές των εξόδων ταξιδιού.

1.4. Η γνωμοδότηση αυτή δεν καλύπτει τα θέματα της εμπορίας ούτε της απαγωγής, για τα οποία απαιτείται χωριστή νομοθεσία και χωριστά μέτρα. Θα πρέπει δηλαδή να εξεταστούν σε ειδικό έγγραφο.

2. Ιστορικό

2.1. Η γνωμοδότηση αυτή εξετάζει τα ταξίδια με σκοπό την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών εντός και εκτός της Ευρώπης.

2.2. **Η πλειονότητα των ανθρώπων που κακοποιούν ή εκμεταλλεύονται παιδιά για σεξουαλικούς σκοπούς ανήκουν στο τοπικό περιβάλλον.** Αυτό συμβαίνει σε όλο τον κόσμο. Παρόλα αυτά, σήμερα η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών μέσω του τουρισμού αποτελεί μέρος μιας παγκόσμιας, καλά οργανωμένης και κερδοσκοπικής βιομηχανίας του σεξ.

2.3. Τα φθηνότερα ταξίδια, τα ταξίδια χωρίς βίζα και οι νέες τεχνολογίες επιτρέπουν στους δράστες να θέσουν στο στόχαστρο τα πιο ευάλωτα παιδιά, τόσο σε παγκόσμιο, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ιδίως, εκεί όπου η φτώχεια, η στέρηση, η συναισθηματική ανάγκη και οι κοινωνικές συνθήκες είναι οι χειρότερες. Οι πράξεις κακοποίησης παγιδούνται συχνά ψηφιακά και μεταδίδονται σε

παγκόσμιο επίπεδο. Πολλές ΜΚΟ, όπως η ECPAT ⁽¹¹⁾ που είναι και η πιο γνωστή, συνεργάζονται με την αστυνομία και τους φορείς του τομέα ταξιδιών και τουρισμού για την προστασία των εν λόγω παιδιών.

2.4. Το 1^ο Παγκόσμιο Συνέδριο κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών για εμπορικούς σκοπούς πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη το 1996. 122 χώρες δεσμεύτηκαν για μια παγκόσμια συνεργασία κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών για εμπορικούς σκοπούς. Σήμερα, τοπικές ⁽¹²⁾ και διεθνείς διασκέψεις ⁽¹³⁾ αναφέρουν και επαναλαμβάνουν την ύπαρξη των ίδιων εμποδίων για μια αποτελεσματική πρόληψη.

2.5. Εντός της ΕΕ συντάχθηκαν πολλές πρόσθετες εκθέσεις και ανελήφθησαν δεσμεύσεις ⁽¹⁴⁾. Πάντως, όπως επισημαίνεται σε πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽¹⁵⁾, πολλά κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη υπογράψει ή επικυρώσει τις συμβάσεις αυτές.

2.6. Αυτό σημαίνει ότι ατυχώς, παρά το εξαιρετικό έργο ⁽¹⁶⁾ και τις πολλές θετικές ενέργειες, σε επίπεδο ΕΕ ⁽¹⁷⁾, η Ευρώπη απέτυχε να προστατεύσει τα πιο ευάλωτα παιδιά, να εμποδίσει την κακοποίηση από ευρωπαίους πολίτες ή να τηρήσει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε στη Στοκχόλμη. **Μόνο εάν τα λόγια γίνουν έργα θα προστατευτούν τα παιδιά στην πατρίδα τους και στο εξωτερικό.**

2.7. Είναι αδύνατον να εκτιμηθεί ο αριθμός των παιδιών που έχουν πέσει θύματα κακοποίησης από μετακινούμενους δράστες σεξουαλικών αδικημάτων. Η συγκάλυψη και η εγκληματική φύση των σεξουαλικών αδικημάτων εις βάρος των παιδιών και το ευάλωτο των παιδιών, ιδίως εκείνων που ζουν μέσα στη φτώχεια, καθιστά τη συλλογή στοιχείων πολύ δύσκολη. Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών αποτελεί μέρος του παγκόσμιου φαινομένου της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών για εμπορικούς σκοπούς. Περιλαμβάνει:

- την αγορά και πώληση παιδιών με σκοπό την πορνεία
- την παιδοφιλία που συνδέεται με την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών
- την παραγωγή απεικονίσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών καθώς και άλλες μορφές παιδικής πορνογραφίας.

⁽¹¹⁾ ECPAT – End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes (Τέλος στην παιδική πορνεία, στην παιδική πορνογραφία και στην εμπορία των παιδιών για σεξουαλικούς σκοπούς)–διαθέτει ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του ΟΗΕ

⁽¹²⁾ «When Travelling, Put a Stop to Indifference» (Όταν ταξιδεύεις, σταμάτησε να είσαι αδιάφορος)· Stopchildprostitution.be, «Travelling abusers in Europe» (Ασέλγοι που ταξιδεύουν στην Ευρώπη), Μάιος 2007.

⁽¹³⁾ 3^ο Παγκόσμιο Συνέδριο κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και εφήβων, Νοέμβριος 2008.

⁽¹⁴⁾ Βλ. υποσημ. 4 και 5. Βλ. επίσης: http://www.nspcc.org.uk/Inform/policyandpublicaffairs/Europe/Briefings/councilofeurope_wdf51232.pdf και <http://www.unhchr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opsc.htm>.

⁽¹⁵⁾ Βλ. υποσημ. 1.

⁽¹⁶⁾ PE 410.671 Jan 2009.

⁽¹⁷⁾ COM(1996) 547 τελικό· COM(1999) 262 τελικό, Απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου 2000/375/JHA (ΕΕ L 138 της 9.6.2000), Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2004/68/JHA (ΕΕ L 13 της 20.1.2004)· συν COM(2009) 135 τελικό.

⁽⁸⁾ «The End of the Line for Child Exploitation». Βλ. έκθεση 2006 του ECPAT (Ending Child Prostitution, Pornography and Trafficking).

⁽⁹⁾ Βλ. Childwise ECPAT Αυστραλία.

⁽¹⁰⁾ Βλ. παράρτημα I.

2.8. Συνήθως, οι δράστες μεταβαίνουν σε χώρους όπου νομίζουν ότι δεν θα συλληφθούν, συχνά σε τόπους όπου το επίπεδο εκπαίδευσης είναι χαμηλό, υπάρχει φτώχεια, άγνοια, διαφθορά, αδιαφορία, έλλειψη επιβολής του νόμου ή κυβερνητικής πολιτικής. Η κακοποίηση παιδιών διαπράττεται από ανθρώπους οι οποίοι έχουν εκ προθέσεως ιδρύσει ορφανοτροφεία⁽¹⁸⁾ και σχολεία, καταρτίσει προγράμματα για παιδιά σε ευάλωτες κοινότητες με μοναδικό σκοπό την ικανοποίηση της ασελγούς συμπεριφοράς τους και των ομοίων τους. Οι υπότροποι ταξιδεύουν από χώρα σε χώρα για να αποφύγουν τον εντοπισμό από τους μηχανισμούς αντιμετώπισης των δραστών σεξουαλικών αδικημάτων. Πρέπει να διερευνηθεί περισσότερο η νοοτροπία και αντίληψη των ατόμων που ασελγούν επί των παιδιών.. Ο κ. Finkelhors αναφέρει τέσσερις προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται ποια σεξουαλικά αδικήματα εις βάρος παιδιών είναι πιθανό να διαπραχθούν⁽¹⁹⁾ ή όχι:

- Αίτια κακοποίησης
- εσωτερικές αναστολές που οφείλονται στην προσωπική ηθική
- εξωτερικές αναστολές
- αντίσταση των θυμάτων.

2.9. Η πληροφόρηση σχετικά με τα αδικήματα που διαπράττονται στο εξωτερικό είναι περιορισμένη μεταξύ των ειδικών για την προστασία του παιδιού και γενικότερα του κοινού. Τα ΜΜΕ ασχολούνται μόνο με τις πιο εντυπωσιακές περιπτώσεις. Αποσιωπάται δε γενικότερα ο κίνδυνος που διατρέχουν τα παιδιά στην Ευρώπη, από τους ασελγείς που επιστρέφουν στη χώρα τους.

2.10. Η CEOP⁽²⁰⁾ χρησιμοποιεί τον κατάλληλο όρο «μετακινούμενοι δράστες σεξουαλικών αδικημάτων» για να περιγράψει όσους ταξιδεύουν στο εξωτερικό και προβαίνουν σε σεξουαλική κακοποίηση παιδιών. Το κοινό πιστεύει, γενικά, ότι όποιος διαπράττει αδίκημα στο εξωτερικό καταχωρείται αυτόματα σε κατάλογο σεξουαλικών δραστών. Πλην όμως, αυτό συμβαίνει σπανίως, λόγω πολλών και περίπλοκων προβλημάτων: είτε δεν υφίστανται κατάλογοι, είτε η πληροφορία δεν μεταβιβάζεται, είτε οι κανονισμοί για την προστασία των προσωπικών δεδομένων δεν επιτρέπουν την παρακολούθηση.

2.11. **Ο σεξουαλικός τουρισμός πρέπει να εξετασθεί ως φαινόμενο που υπερβαίνει τον τουρισμό στο πλαίσιο των «διακοπών».** Σήμερα πολλές επιχειρήσεις μετεγκαθίστανται ή έχουν γραφεία και πρακτορεία σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι εργοδότες, τα συνδικαλιστικά σωματεία και οι οργανώσεις των εργαζομένων οφείλουν να καθιστούν σαφές ότι η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών δεν θα γίνει ανεκτή σε καμία περίπτωση.

3. Παγκόσμια ευθύνη

3.1. Γενικότερα, οι κυβερνήσεις είναι υπεύθυνες απέναντι στους πολίτες τους για την προστασία των ευάλωτων παιδιών οπουδήποτε και αν βρίσκονται. Η εξάπλωση του τουρισμού τα τελευταία πενήντα χρόνια συνοδεύτηκε πρόσφατα με την αύξηση του παιδικού σεξουαλικού τουρισμού. Οι κυριότεροι δράστες είναι συχνά άτομα που εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι διαμένουν σε σε άλλη χώρα για να αγνοήσουν τα κοινωνικά ταμπού τα οποία καθορίζουν κανονικά τη συμπεριφορά τους.

3.2. Ο Παγκόσμιος Κώδικας Δεοντολογίας του Τουρισμού⁽²¹⁾ ορίζει ένα πλαίσιο αναφοράς για την υπεύθυνη και βιώσιμη ανάπτυξη του παγκόσμιου τουρισμού. Στην Ευρώπη, είναι στίγμα για την Κοινότητα να υπάρχουν ευρωπαίοι που ασελγούν σε παιδιά εντός της ΕΕ και ανά την υφήλιο. Η Ευρώπη είναι υπεύθυνη για τους ευρωπαίους πολίτες, είναι δε παντελώς απαράδεκτο το γεγονός ότι οι δράστες μπορεί να δίδονται ποινικώς στη χώρα τους και εν συνεχεία να τους επιτρέπεται να ταξιδεύουν ελεύθερα σε άλλες χώρες ανεξέλεγκτα. Η Ευρώπη πρέπει να εγκύψει στο πρόβλημα της νομικής αντίφασης, βάσει της οποίας επιτρέπεται μεν η ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της, αλλά επιτρέπεται και στους δράστες επίσης να ταξιδεύουν χωρίς περιορισμούς.

3.3. Μία από τις αρχές του δικαίου που ισχύουν διεθνώς είναι ότι απαγορεύεται να καταδικασθεί άτομο δύο φορές για το ίδιο αδίκημα. Όταν ο δράστης επιστρέφει στη χώρα διαμονής του, η ίδια ποινή πρέπει να συνεχισθεί στην χώρα αυτή, ή σε περίπτωση που υπάρχουν νέα αποδεικτικά στοιχεία, θα πρέπει να εκδίδεται νέα απόφαση. Η διεθνής συνεργασία αποτελεί εν προκειμένω δικλίδα ασφαλείας. Η ΕΟΚΕ επαινεί τη νέα απόφαση πλαίσιο της Επιτροπής για την αντιμετώπιση του θέματος αυτού⁽²²⁾.

3.4. Πρέπει να υπάρξει συντονισμός των δραστηριοτήτων, παρακολούθηση και αξιολόγηση των στατιστικών και έγκαιρη διατύπωση πρακτικών συστάσεων. Εντούτοις, στο εσωτερικό της Ένωσης, δεδομένου ότι πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο οι αποφάσεις που λαμβάνονται μπορεί να φθάσουν μέχρι τη στέρηση της ελευθερίας και ως εκ τούτου να θίξουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες του ατόμου, μόνο τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τις αστυνομικές και δικαστικές πρακτικές τους. Πολλές ευρωπαϊκές και διεθνείς ΜΚΟ επιτελούν εξαιρετικό έργο στον τομέα της προστασίας των παιδιών, δεν μπορούν όμως να υποκαταστήσουν την αστυνομία ή τη δικαιοσύνη.

Η αναπτυξιακή συνεργασία και ενίσχυση στους τομείς της καταπολέμησης της φτώχειας⁽²³⁾, της εκπαίδευσης, της υγείας και της κοινωνικής ανάπτυξης, θα ισχυροποιήσουν περισσότερο την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση. Οι ΜΚΟ και οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να υποστηρίζονται μέσω της κατάρτισης και της συναισθηματικής/ψυχολογικής υποστήριξης. Είναι σημαντικό να βελτιωθεί η εκπαίδευση και η κατάρτιση όσων εργάζονται στον τομέα αυτόν και στον ευρύ τομέα παροχής υπηρεσιών (π.χ. στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στον τομέα της φιλοξενίας, ως δάσκαλοι, ως πάροχοι φροντίδων και στην αστυνομία), ούτως ώστε να γίνουν κατανοητά και να αρθούν τα εμπόδια που παρεμβάλλονται στην κατάθεση στοιχείων. Όπως υπογραμμίζεται στην έκθεση⁽²⁴⁾ του δανικού ιδρύματος «Save the Children» (Σώστε τα παιδιά), πρέπει να καθοδηγούνται τα παιδιά, ειδικότερα όσα διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο, προκειμένου να αποκτούν επίγνωση της κατάστασης και να γνωρίζουν πώς να την αντιμετωπίσουν. Στις ανεπτυγμένες χώρες, τα παιδιά πρέπει να διδάσκονται πώς να χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο, ώστε να προειδοποιούνται για τις πρακτικές των ασελγών, οι οποίοι ειδικεύονται στο εργαλείο αυτό για την επιλογή των θυμάτων τους.

⁽¹⁸⁾ Οι δράστες χρησιμοποιούν τον επίσημο όρο «ορφανοτροφεία» για να αποκρύψουν τις δραστηριότητές τους. Έχουν οργανώσει σπίτια με παιδιά με σκοπό την κακοποίηση των παιδιών.

⁽¹⁹⁾ «Sex Offenders Without Borders» (Ασελγείς χωρίς σύνορα) – Save the Children Δα. via, Μάιος 2009.

⁽²⁰⁾ CEOP Ηνωμ. Βασιλείου - Child Exploitation and Online Centre.

⁽²¹⁾ Υιοθετήθηκε με το ψήφισμα A/RES/406(XIII) στη 13^η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO) (27/9 – 1/10/1999).

⁽²²⁾ COM(2009) 135 τελικό.

⁽²³⁾ Μελέτη με θέμα τη λήψη πολιτικών μέτρων για την καταπολέμηση της φτώχειας των παιδιών (Thematic study on policy measures on child poverty).

⁽²⁴⁾ Βλ. υποσημ. 25.

3.5. Πρέπει να ληφθούν μέτρα θεραπείας και παροχής συμβουλών προς τους δράστες για την επανένταξή τους (25).

4. Ευθύνη της κοινωνίας των πολιτών

4.1. Η ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών έχει την υποχρέωση να καταγγέλλει τα εν λόγω αδικήματα και να αναλαμβάνει δράση οποτεδήποτε υπάρχει πιθανή απειλή εις βάρος άλλων, είτε είναι στην ίδια την χώρα είτε στο εξωτερικό, και ειδικότερα σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Υπολογίζεται ότι σήμερα στην Ευρώπη, μεταξύ 10 και 20 % των παιδιών πέφτουν θύματα ασέλγειας κατά τη διάρκεια της παιδικής τους ηλικίας, και ότι το φαινόμενο αυτό διογκώνεται και εξαπλώνεται γεωγραφικά. Ορισμένοι ευρωπαίοι πολίτες είναι μετακινούμενοι δράστες σεξουαλικών αδικημάτων εντός και εκτός της Ευρώπης.

4.2. Επιπλέον, είναι ανάγκη να αναπτυχθούν κοινές στρατηγικές και να αναληφθούν περισσότερες δράσεις που θα εστιάζονται στην πρόληψη και στις κυρώσεις για την καταπολέμηση της εν λόγω μάστιγας. Για τους ευρωπαίους εργοδότες, η καταπολέμηση της παιδικής πορνείας και πορνογραφίας θα πρέπει τώρα να θεωρείται ως θέμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

4.3. Το **4,5% από τα 842 εκατομμύρια** (2006) ταξιδιωτών είναι δράστες σεξουαλικών αδικημάτων και το **10%** από αυτούς είναι παιδόφιλοι (26). **Από το 2003, οι επιχειρήσεις ταξιδιών** μπορούν να συμμετάσχουν στον «Κώδικα συμπεριφοράς για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική εκμετάλλευση των ταξιδιωτών και τουριστών» (27). Σήμερα, περισσότερες από 600 εταιρείες σε περισσότερες από τριάντα χώρες έχουν υπογράψει τον κώδικα συμπεριφοράς. Πάντως, η ευθύνη για τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών από τους ταξιδιώτες δεν μπορεί να επιρριφθεί αποκλειστικώς στον τομέα των ταξιδιών. Όλοι οι επιχειρηματικοί τομείς πρέπει να απαγορεύσουν παρόμοιες δραστηριότητες.

4.4. Η Διεθνής Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία (ITUC) ενθαρρύνει τα μέλη της να δημιουργήσουν υπηρεσιακές δομές, επιτροπές και ομάδες εργασίας για να ενισχύσουν τις στρατηγικές. Για να φθάσει στη βάση, η ITUC υιοθέτησε κλαδική προσέγγιση και σύναψε πολύτιμες εταιρικές σχέσεις για την εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών πλαισίων. Εφόσον η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών αποτελεί σοβαρή παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων εργασίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η καταπολέμηση των χειρότερων μορφών

παιδικής εργασίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εργασιών τους (28). Συνεπώς, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις πρέπει να συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον ρόλο τους όσον αφορά την προώθηση της κύρωσης των σχετικών διεθνών κανόνων, και τον έλεγχο για την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών και των κανονισμών, τόσο από τις κυβερνήσεις όσο και από τους εργοδότες (29), ευαισθητοποιώντας τα μέλη τους και γενικότερα το κοινό (30), και εξετάζοντας το θέμα μέσω των συλλογικών διαπραγματεύσεων (31).

4.5. Στη Σύμβασή του, που υιοθέτησε η Επιτροπή Υπουργών, στις 12 Ιουλίου 2007, το Συμβούλιο της Ευρώπης ορίζει ότι **κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα ενθαρρύνει τον ιδιωτικό τομέα καθώς και την κοινωνία των πολιτών, να συμμετέχουν στη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης καθώς και στη θέσπιση διεθνών κανόνων μέσω αυτορύθμισης και συρρύθμισης. Συνεπώς, είναι εφικτό ένα κοινό ευρωπαϊκό πρόγραμμα.**

5. Ειδικά μέτρα

5.1. Αποκλειστικός στόχος κάθε ενέργειας πρέπει να είναι η παρεμπόδιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών και η προστασία των ευάλωτων. Εάν παύσει η κακοποίηση των παιδιών τότε δεν θα υπάρχουν θύματα. Αυτό πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα και πρωταρχικό στόχο για όλες τις πολιτικές με επίκεντρο το παιδί.

5.2. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να δείξουν τον δρόμο, ενσωματώνοντας την καταδίκη της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στη δεοντολογία της ταξιδιωτικής πολιτικής της, με ειδική αναφορά σε όλα τα έντυπα επιστροφής των εξόδων ταξιδιού.

5.3. Τα μέτρα και παραδείγματα που ακολουθούν, εκτίθενται συνοπτικά, είναι δε αποτέλεσμα συνεργασίας με την ECPAT (32), μια από τις σημαντικότερες παγκοσμίως οργανώσεις, για τα δικαιώματα του παιδιού που αγωνίζεται για την προστασία τους από την σεξουαλική εκμετάλλευση για εμπορικούς σκοπούς. Η ECPAT αναπτύσσει δραστηριότητες σε περισσότερες από 70 χώρες, στα υψηλότερα κυβερνητικά επίπεδα, και συνεργάζεται επίσης με ιατρούς και με όσους εργάζονται απευθείας με παιδιά μέσω ερευνών, κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων.

5.3.1. **Έλεγχος και μηχανισμός απαγόρευσης:** Σήμερα τα σχολεία στο εξωτερικό δεν διαθέτουν μηχανισμούς για τον έλεγχο του παρελθόντος των υποψηφίων ή την καταλληλότητα τους να εργαστούν με παιδιά. Πρόκειται για σοβαρή έλλειψη όσον αφορά την προστασία των ευάλωτων παιδιών. Πρέπει να δημιουργηθούν μηχανισμοί που θα καθιστούν δυνατή τη σχετική πληροφόρηση αναγνωρισμένων διεθνών οργανώσεων ή των αστυνομικών δυνάμεων.

(28) Σύμβαση του ΔΟΕ αριθ.182

(29) http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/FINAL_EU_CLS_2009_report_2_.pdf

(30) <http://www.itfglobal.org/campaigns/traffickingstate.cfm>.

(31) http://www.iicongressomundial.net/congresso/arquivos/thematic_paper_csr_eng.pdf.

(32) ECPAT - End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes.

(25) Sarah Macgregor: «Sex offenders treatment programs: effectiveness of prison and community based programs in Australia and New Zealand» (Προγράμματα θεραπείας των δραστών σεξουαλικών αδικημάτων: αποτελεσματικότητα της φυλακής και προγράμματα που βασίζονται στην κοινότητα, στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία) στον: <http://www.indigenousjustice.gov.au/briefs/brief003.pdf>; Dario Dosio, Friedemann Pfäfflin, Reinhard Eher (Eds.): «Preventing Sexual Violence Through Effective Sexual Offender Treatment and Public Policy» (Πρόληψη της σεξουαλικής βίας χάρη στην αποτελεσματική θεραπεία δραστών σεξουαλικών αδικημάτων και στην κρατική πολιτική), 10th Conference of the International Association for the Treatment of Sexual Offenders (IATSO) (10^ο Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης για τη θεραπεία δραστών σεξουαλικών αδικημάτων) στην: www.iatso.org.

(26) Πηγή: ACPE - Association against child prostitution (Ένωση κατά της παιδικής πορνείας)

(27) Ο κώδικας αυτός ξεκίνησε το 1998 από την ECPAT Σουηδίας. Αναγνωρίστηκε από τη UNICEF και τον ΠΟΕ. Βλ. επίσης: www.thecode.org.

5.3.2. Διμερείς συμφωνίες συνεργασίας: Οι ΜΚΟ σε όλο τον κόσμο μεταδίδουν όλο και περισσότερο ζωτικές πληροφορίες όσον αφορά πρώην δράστες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ταχεία και έγκαιρη ανάληψη δράσης. Αποτελεί ειρωνεία να τελματώνουν οι κυβερνήσεις στη γραφειοκρατία και στους κανόνες για την προστασία των δεδομένων και να μην μπορούν να αναλάβουν τη δέουσα δράση και να βασίζονται στις ΜΚΟ για να ενεργήσουν εκεί όπου αποτυγχάνει η διεθνής αστυνόμευση. **Η προστασία του παιδιού θα έπρεπε να έχει πάντοτε προτεραιότητα έναντι των κανόνων της προστασίας των δεδομένων.** Η ανάπτυξη εμπιστοσύνης και γνώσεων μεταξύ των χωρών μέσα από ένα πλαίσιο συνεργασίας αναπτύσσει μια προορατική απόκριση στην καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης. Αυτή πρέπει να προηγηθεί και να τεθεί υπεράνω της εκπαίδευσης ή της αποτελεσματικής δημιουργίας ικανοτήτων.

5.3.3. Πρέπει να προβλεφθεί η εγκατάσταση διεθνών τηλεφωνικών γραμμών παροχής πληροφοριών και ανοικτών γραμμών επικοινωνίας προκειμένου να αποφεύγονται τα σενάρια της νοοτροπίας της σιωπής ή του στρουθοκαμηλισμού. Οι μηχανισμοί πρέπει να καθιστούν δυνατή την ανάληψη δράσης «σε πραγματικό χρόνο». Πρέπει να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα προστασίας του παιδιού από επαγγελματικούς φορείς και πάροχους υπηρεσιών που θα συνεργάζεται με τις ΜΚΟ για την υποστήριξη της προστασίας και του εντοπισμού θυμάτων ή παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο.

5.3.4. Κοινές ομάδες ερευνών και εθνικές υπηρεσίες επιβολής του νόμου: Η Ευρώπη χρειάζεται υπηρεσίες προσηλωμένες στις προτεραιότητες για την προστασία του παιδιού που να επεκτείνονται και στο εξωτερικό και να διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους για να διεξάγουν έρευνες σχετικά με γνωστούς δράστες σεξουαλικών αδικημάτων που ταξιδεύουν στο εξωτερικό ή να συλλέγουν αποδεικτικά στοιχεία για εκείνους που αναπτύσσουν δραστηριότητες στο εξωτερικό.

5.3.5. Συμφωνίες απέλασης και συνοδείας καταδικασθέντων δραστών: Οι μηχανισμοί πληροφόρησης μεταξύ των χωρών δεν είναι υποχρεωτικοί όσον αφορά τις ποινικές δίωξεις ή τις καταδικαστικές αποφάσεις. Επιπλέον, οι δράστες σεξουαλικών αδικημάτων μπορεί να καταδικαστούν στο εξωτερικό και αυτό να μη γίνει γνωστό στη χώρα τους. Αποτελεί ευθύνη των πρεσβειών ή των διπλωματικών αποστολών να ενημερώνουν τη χώρα τους εάν πληροφορηθούν μία καταδίκη. Πολλοί δράστες αφού καταδικαστούν και εκτίσουν την ποινή τους στο εξωτερικό, παραμένουν στην ίδια χώρα ή μετακινούνται σε άλλες χώρες, δεν επιστρέφουν όμως στη χώρα τους προκειμένου να μην καταχωρηθούν στον κατάλογο των δραστών σεξουαλικών αδικημάτων. Όσον αφορά εκείνους που καταδικάστηκαν και απελάθησαν στην πατρίδα τους, υπάρχει κίνδυνος να διαφύγουν κατά τις στάσεις που πραγματοποιούνται στις πτήσεις μεγάλων αποστάσεων. Είναι ανάγκη να συναφθούν διμερείς συμφωνίες συνεργασίας και να προβλεφθούν συνοδοί για την επιβολή του νόμου.

5.3.6. Πρότυπο μηχανισμών δημόσιας προστασίας από πολλαπλές υπηρεσίες (Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) Model): Πρόκειται για ένα πρότυπο που χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο για την εκτίμηση και αντιμετώπιση των δραστών σεξουαλικών αδικημάτων από την Κοινότητα. Συμμετέχουν πολλές υπηρεσίες (ποινική δικαιοσύνη, κοινωνική πρόνοια, στέγαση, υγεία) για να ελαχιστοποιηθούν οι σοβαρές βλάβες εις βάρος του κοινού και να παρασχεθεί συνδρομή για την ανίχνευση των υπότροπων δραστών. Το πλαίσιο περιλαμβάνει τέσσερις βασικές λειτουργίες, δεν καλύπτει όμως τους πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου που ταξιδεύουν στο εξωτερικό:

- Ταυτοποίηση των δραστών
- Μετάδοση σημαντικών πληροφοριών που αφορούν την αξιολόγηση του κινδύνου
- Αξιολόγηση του κινδύνου και σοβαρές βλάβες
- Διαχείριση του κινδύνου.

5.3.7. Η χρήση και η αποτελεσματικότητα των εντολών αποστολής στο εξωτερικό (FTO): Οι εντολές αυτές μπορεί να χρησιμοποιούνται από τα δικαστήρια για να απαγορεύσουν σε άτομα να ταξιδέψουν στο εξωτερικό είτε σε συγκεκριμένη χώρα είτε οπουδήποτε στον κόσμο. Η διαδικασία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προστασία ορισμένου παιδιού, ή για την προστασία των παιδιών γενικότερα. Οι εντολές αυτές ισχύουν για ορισμένη χρονική περίοδο. Το 2005, η κυβέρνηση της Αυστραλίας τροποποίησε τον νόμο περί διαβατηρίων (Australian Passport Act), ώστε να επιτρέπεται στην αστυνομία να ζητά την ακύρωση των διαβατηρίων όσων διέπραξαν σεξουαλικά αδικήματα και είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι.

5.4. Ένα πολύ ειδικό μέτρο: Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Η Ευρώπη κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών – ΠΕΙΤΕ ΟΧΙ!»

Μπορεί να εκπονηθεί ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα που να συμπεριλαμβάνει όλες τις εργασίες και τους χάρτες που έχουν ήδη εκπονηθεί και θα αυξάνει την ευαισθητοποίηση, η οποία με την απλή προβολή βασικών γεγονότων θα οδηγήσει τις οργανώσεις να συμμετάσχουν στην καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών. Ένας «κώδικας» ή «χάρτης» που υιοθετήθηκε ήδη σε παγκόσμιο επίπεδο μπορεί να συνοδεύσει την «δήλωση αρχών» που προτείνεται στο παράρτημα I. Εάν η νομοθεσία εφαρμοσθεί αποτελεσματικά, είτε ισχύουσα είτε νέα, θα προσφέρει τη συνδρομή της στην υπόθεση αυτή.

Βρυξέλλες, 15 Ιουλίου 2009.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

Παράρτημα 1

Η Ευρώπη κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών

Η σεξουαλική κακοποίηση προσώπου κάτω των 18 αποτελεί αδίκημα οπουδήποτε στον κόσμο

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και οι κοινωνικοί εταίροι δεν θα το ανεχτούν!

Οπουδήποτε στον κόσμο, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να μεγαλώνουν ειρηνικά και να προστατεύονται από οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης, φυσικής ή Διαδικτυακής.

Δήλωση αρχών της ... «ονομασία της οργάνωσης»:

- Συμβάλλουμε στην ανάπτυξη μίας δεοντολογικής και υπεύθυνης οικονομικής μεγέθυνσης.
- Σεβόμαστε και προστατεύουμε τα δικαιώματα των παιδιών.
- Καταδικάζουμε τη σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών σε οποιαδήποτε μορφή, φυσική ή Διαδικτυακή.
- Διατηρούμε το δικαίωμα να καταγγέλουμε κάθε πρόσωπο ύποπτο για την άσκηση οιασδήποτε δραστηριοτήτων που οδηγούν σε απώλεια αξιοπρέπειας ή σε σεξουαλική κακοποίηση προσώπου κάτω των 18 ετών.

Οι εργαζόμενοι της ... «Όνομα της οργάνωσης» δεσμεύονται:

- Να υιοθετήσουν τις αρχές της εταιρίας που αναφέρονται ανωτέρω και να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα για την προστασία του παιδιού,
- Να συμβάλουν στην ηθική και υπεύθυνη ανάπτυξη της επιχείρησης,
- Να σέβονται και να προστατεύουν τα δικαιώματα του παιδιού,
- Να μην παρέχουν πληροφορίες ή υλικό που οδηγούν ενδεχομένως σε σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών,
- Να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της αστυνομίας, για ύποπτες δραστηριότητες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο ή να οδηγήσουν σε σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιού.

Προσδοκίες πελατών και προμηθευτών της ... «Όνομα της οργάνωσης»:

Γνωρίζουμε και τηρούμε τους νόμους που έχουν θεσπισθεί παγκοσμίως και οι οποίοι αποσκοπούν στην προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Εγγυώμεθα ότι δεν θα προβούμε σε παρόμοιες πράξεις είτε φυσικώς είτε μέσω του Διαδικτύου, στην πατρίδα μας, σε επαγγελματικό ταξίδι ή κατά τη διάρκεια των διακοπών.